

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

ZA NEKAJ VEČ KOT
2c "GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA
SVOJ DOM (izveniš sobot,
nedelj in praznikov).
:: Citajte, kar Vas zanima ::

Telephone: CHelsea 3-1242

Recreated as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 289. — Štev. 289.

NEW YORK, MONDAY, DECEMBER 30, 1940 — PONEDELJEK. 30. DECEMBRA, 1940

Volume XLVIII. — Letnik XLVIII.

ZA VEČJO POMOČ ANGLIJI

Roosevelt hoče dati Angliji vso pomoč v njeni borbi proti diktatorjem

Sinoči je predsednik Roosevelt po radio iz Bele hiše naznanil celemu svetu, da je Amerika trdno odločena, da mora biti "nesveta zveza diktatorjev osišeča" poražena in da morajo Združene države v drugi svetovni vojni z vseni svojimi sredstvi, razun z vojaštvom, pomagati Angliji. Rekel je, da morajo Združene države biti "velik arzenal demokracij", da se ubranijo nemških topov, ko bodo enkrat države osišeča zaslužile svet.

Da pa bo svet obvarovan zasužnjevanja, morajo Združene države Angliji in drugim demokratskim državam, ki se bore proti diktatorskim državam, dati ves vojni material, ki ga morejo same pogrešiti. Nato pa je rekel s povdankom:

"Nikdo ne more tigra vkrotiti v mačko s tem, da ga boža. Nemogoče je pomirjenje z brezobzirnostjo. Nikakor se ni mogoče pogajati z vžigalno bombo. Sedaj vemo, da more kaka država imeti mir z nacijo samo za ceno popolne predaje."

Poglavitne točke njegovega govora so bile:

Cilj vsega prizadevanja našega predsednika je obvarovati vas sedaj, vaše otroke pozneje in vaše vnuke še malo pozneje pred vojno za ohranitev ameriške neodvisnosti.

Nikdar prej, izza časa Jamesa towna in Plymouth Rock, ni bila naša ameriška civilizacija v večji nevarnosti, kot je sedaj.

Nacijski gospodarji Nemčije so jasno pokazali, da nameravajo zaslužiti celo Evropo in

nato z evropskimi viri gospodaričiti ostalemu svetu.

Združene države nimajo prave in vzroka priporočati, da se prične govoriti o nufu, dokler ne pride dan, ko se bo pokazal jasen namen pri agresivnih narodih, da hočejo opustiti vsak namen gospodari in zavojevati ves svet.

Iskušnje zadnjih dveh let so pokazale brez vsakega dvoma, da nobena država ne more pomiriti nacije.

Manj nevarnosti je za Združene države, da bi šle v vojno, ako storimo vse, da pomagamo državam, ki se bore proti napadom osišeča, kakor pa bi privolile v njihov poraz in ponižno privolile v zmago osišeča ter H čakale, da pridejo na vrsto, da bi postale predmet napada v kaki bodoči vojni.

Nikake potrebe ni, da bi morali poslati kako ameriško ekspedicijsko armado izven naših meja. Noben član vaše vlade nima tega namena.

Od obrambne industrije pričakuje naša dežela, da brez prestopka obratujejo dal je brez stavk in brez zaprtij.

Vsi naši dosedanjí uspehi ne zadostujejo. Imeti moramo več ladij, več topov, več aeroplanov—vsega več.

Nikakega zadržka ne bo v naši odločnosti pomagati Angliji. Noben diktator in nobena zveza diktatorjev ne bo oslabilila te odločnosti.

Prepričan sem, da države osišeča ne bodo zmagale v tej vojni. To svoje prepričanje naslanjam na zadnja in najboljša poročila."

HILLMANOVA NI OBVELJALA

Navzlic odločnemu protestu delavskega zastopnika v narodnoobrambni komisiji bo Fordova kompanija izdelovala trucke in kare za ameriško armado.

Vojni department je povsem nakratko obvestil Sidneya Hillmana, delavskega zastopnika v narodno-obrambni komisiji, da naročilo, ki je bilo oddano Ford Motor Company, pod nobenim pogojem ne bo preklicano.

Hillman je protestiral, ker je vojni department naročil za ameriško armado pri Fordu za poldrugi milijon dolarjev truckov in avtomobilov, neoziraje se na dejstvo, da je Fordova družba večkrat prekršila določbe Wagnerjeve postavbe.

Izjava, ki jo je podpisal Robert P. Patterson, državni podtajnik v vojnem departmentu, se glasi:

— Vojni department je protest natančno preštudiral ter zaključil, da naročilo ne bo preklicano.

Ford je že 6. novembra dobil naročilo za motorje, predstavljajoče vrednost 122 milijonov dolarjev.

Hillman je bil nekoliko potolažen z obljubo, da bo vojni department pri prihodnjih naročilih zahteval od kompanij uvaževanje delavskih določb.

Za kaj potrosi ameriška družina

Urad za cenzus v Washingtonu je izdal svoje letno poročilo, v katerem tudi navaja da povprečna ameriška družina potrosi na leto \$1236 in sicer: za živež \$310, za razne potrebščine \$300, za avtomobil \$165, v restavracijah in gostilnah \$104 in \$250 za razne druge potrebščine.

V obrambni industriji nočejo črncev

Gospodarji se izgovarjajo, da se belopolti delavci branijo delati z njimi. — Izmed 54 delodajalcev jih je samo 11 najelo črnce.

National Urban League je organizacija, čije glavni namen je preskrbeti delo in zaslužek temnopoltnemu prebivalstvu v Združenih državah. Ker je vojna industrija v polnem razmahu, so bili voditelji organizacije prepričani, da se jim zdaj nudi najlepša prilika za vresničitev tozadevnih načrtov. Toda bili so razočarani. Zamorec bo le težko ali pa sploh nemogoče dobiti delo v tovarnah, ki izvršujejo vladna naročila.

Zastopniki National Urban League so preizkusili svoj vpliv v značilnem ameriškem industrijskem mestu — Kansas City.

Vprašali so 54 industrijalcev, kako bi bilo z zaposlitvijo črncev. Le pri enajstih so imeli nekaj sreče, toda še ti so zaposlili črnce samo kot janitorje, čuvaje ali navadne delavce. Drugi so se izgovarjali: — Belopolti delavci nočejo delati s črnci. Ko potrebujemo delavcev, nam uniže ne pošljejo črncev. Ne izplača se jih najemati, ker bi bilo treba zanje zgraditi posebna stranišča.

To so bili običajni izgovori. Omenjeni industrijalci izdelujejo vse: od armadnih uniform do kolomaza in traverz.

Thomas A. Webster, izvršilni tajnik Kansas City Urban League, je izjavil, da je za vsako teh industriji na razpo-

lago dovolj izvežbanih črncev. Črnecm so skoro vsepovsod zaprta vrata. Toda tisti maloštevilni delodajalci, ki imajo zaposlene belo- in temnopolte delavce, so z njimi povsem zadovoljni.

Vzemimo zaprimer Columbian Steel Tank Company, ki je izdelovala tanke za Francijo ter jih izdeluje zdaj za Združene države in Anglijo.

V tovarni vrši precej črncev važna in odgovorna dela. — Med črnci in belci ni nobenega trenja, — je rekel poslovodja, — pač pa najlepši sporazum.

American Brake Shoe Company, ki ima zaposlenih 60 belcev, 60 črncev in 60 Mehikancev, je tudi sporočila, da ne opaža med njimi nobenega nasprotstva.

Kompanije, ki pravi, da jim uniže ne pošiljajo črncev, imajo "closed shop" kontrakte z AFL unijami mašinistov in kleparjev. Neki industrijalec je rekel: — Napram črnem nimam nobenih predsodkov, toda uniže jih ne sprejemajo, jaz pa ne morem spreminjati unijskih določb.

Sidney Hillman, delavski koordinator v narodnoobrambni komisiji, je dejal: — Moj urad bo posegel vmes, kjerkoli se bodo v obrambni industriji pojavili predsodki napram črnem.

"AMERIKA NE BO DELALA ČUDEŽEV"

S temi besedami je Sir Walter Layton opozoril Angleže, da se še leto dni ne smejo zanašati izključno le na ameriško pomoč.

London se je vrnil Sir Walter Layton, uradnik angleškega ministrstva za oskrbo.

V Združenih državah je bil več tednov ter baje natančno proučil razmere v vojni industriji.

Ameriška vojna produkcija bo šele prihodnjo zimo na višku, — je rekel, — in zato se bo morala Anglija še celo leto bolj sama nase zanašati kot pa na Ameriko. Če bomo vzdržali do časa, ko bo dosegla ameriška vojna industrija svoj višek, nam je zmaga zagotovljena.

Zelo značilno je njegovo opozorilo: "Nikar ne pričakujete od Amerike kakšnih čudežev!"

Sir Walter je bil svoječasno član gospodarskega sveta Lige narodov in delegat na svetovni gospodarski konferenci leta 1927.

Po njegovem mnenju je Amerika v sedanjí vojni bolj "nevojskujoča se" kakor pa "nevtralna".

Vsi načrti za ameriško pomoč morajo temeljiti na tej podlagi. Če bi Amerika zavzela v prihodnjih šestih mesecih kakšno drugačno stališče, bi bila pomoč, ki nam jo naklaja oziroma jo nam namerava nakloniti, v nevarnosti. Ame-

rika je tudi odločno proti temu, da bi bil poslan kakšen njen vojak na evropsko bojišče.

Angleške liste, ki so obljubljali angleški javnosti, da bo Anglija že spomlad preplavaljena z ameriškim vojnim materijalom, je Sir Walter opozoril, da je ameriški vojni department oddal svoja naročila šele med julijem in oktobrom. Za izvršitev naročil do pomlad je čas dosti prekratek.

Po dveh letih se je navelčal

V New Yorku je 58 letni Benjamin Novinski že dve leti vstal vsak delovnik ob petih zjutraj ter šel iskat dela. Bil je izučen klepar.

Tudi na Štefanovo je vstal točno ob petih, se umil, počesal in oblekel. Na cesto pa ni šel, ampak se je na hodniku obesil.

V pismu je sporočil svojim prijateljem, da se je po dveh letih vsega navelčal.

Minimalna plača za lepoticarke

Delavski komisar države New Jersey bo 10. januarja predložil načrte glede plač, ki naj jih dobivajo uslužbenke beauty parlorjev.

Izučene lepoticarke naj dobe po 40 centov na uro. Tedenška plača naj znaša \$16. Če delajo več kot 50 ur na teden, morajo dobiti za overtime pol drugo plačo. Učenke naj dobe od 10 do 12 dolarjev na teden, blagajničarke pa 40 centov na uro.

Kjer se ne maže, ne teče

Dan po božiču je ostalo 3000 uslužbencev Royal Typewriter Company v Hartford, Conn., doma. Jezi jih, ker niso dobili božičnega bonusa.

Podpredsednik kompanije Cook je rekel: — To ni nič drugega kot neljub nesporazum. Prejšnja leta je dala kompanija vsakemu uslužbencu božični bonus, letošnje poletje je pa vsem plačala počitnice, česar prej ni bilo. Delavci so imeli plačane počitnice, poleg tega so se pa še bonusa nadali.

Gayda zopet svari

Urednik Virginio Gayda v listu "Giornale d'Italia" je posvaril Združene države, ker namerava predsednik Roosevelt poslati ameriške konvoje z vojnim materijalom v Anglijo skozi irska pristanišča. Gayda pravi, da bi s tem Irsko in Združene države prelomilo svojo nevtralnost in bi se vojna razširila tudi na zapadno poloblo in celo na Pacifik, kjer je na straži proti Ameriki Japonska s svojim močnim brodomovjem.

Onstran morja

Angleži gospodarji Jadrana

Neko poročilo iz Aten pravi, da so se laške bojne ladje umaknile iz južnega Jadrana ter si poiskale zavetja v Pulju in na Reki, da se umaknejo napadom angleških aeroplanov. Grški mornariški krogi pravijo, da se angleške in grške bojne ladje prosto gibljejo po Jadranu, kakor se jim poljubi, vsled česar Italijani Jadrana ne morejo več imenovati "naše morje."

Bolgarska zavrača zvezo z Nemčijo

Odbor za vnanje zadeve v bolgarskem sobranju (parlamentu) je z veliko večno zavrgel predlog, da bi se Bolgarska zvezala z Nemčijo in Italijo. Poleg tega pa sta tudi vojni in notranji minister narodni poslancem pojasnila vojaški in notranji položaj Bolgarske.

Poročilo iz zelo zanesljivega vira pravi, da je v četrtek Aleksander Cankov, ki je član vnanjega odbora in je bil prej voditelj bolgarske fašistične stranke, predlagal, da se Bolgarska pridruži osišeču.

Vnanji minister Popov pa je nastopil proti Cankovemu predlogu, zatrjujoč, da je trdno odločena politika Bolgarske, da ostane nevtralna in se nikakor ne vmeša v vojno.

Seja sobranja, ki je trajala več ur, je bila zelo burna.

Neko poročilo, ki pa ni potrjeno, tudi pravi, da je kralj Boris prejšnji teden odslavlil 20 visokih častnikov, ker so zahtevali, da Bolgarska stopi v vojno na strani Nemčije z ulemeljevanjem, da more Bolgarska samo s pomočjo Nemčije dobiti od Grške Solun in s tem dospeti do Egejskega morja.

Tri laške transportne ladje potopljene

Grška admiraliteta je večeraj naznanila, da je grška podmornica Papanicolis v torek potopila severno od Otrantske morske ožine tri laške transportne ladje, ki so iz Italije peljale prott Valoni vojske in vojni material.

Podmornica je med Brindisijem in Valono zasledila transportne ladje v spremstvu več bojnih ladij. Poveljnik podmornice kapitan Milton Iatrides je streljal na italijanske ladje z 21-palčnimi topovi.

Poročilo pa ne pove, koliko laških vojakov je utonilo.

Nemci ob jugoslovanski meji

Z meje prihajajo v Beograd poročila, ki pravijo, da se nahaja v rumunskem Banatu, kakih 10 milj od jugoslovanske meje ena nemška divizija. Vojaki so nastanjeni po mestih Sveti Nicol, Gacova, Banloc in po malih vaseh v okoli teh mest. Medtem ko je zadnje čase prišlo na Rumunsko do 75 tisoč nemških vojakov, je ena divizija ostala blizu jugoslovanske meje.

Poročila z madžarske meje naznanjajo, da so madžarske železnice iz Nemčije do Rumunije.

(Nadaljevanje na 2. str.)

Farmerji bodo ponovno glasovali

Lehman in La Guardia bosta skušala preprečiti zmedo v preskrbi New Yorka z mlekom. — Archie Wright je odstopil.

Farmerji v šestih državah, ki preskrbujejo New York z mlekom, bodo imeli še enkrat priliko zavzeti stališče napram dodatnim določbam prodajne pogodbe, glede katere so se državne in zvezne oblasti že sporazumele.

Farmerji, ki jih je približno 60 tisoč, so prejšnji teden pri splošnem glasovanju določbe zavrnili.

Poljedelski tajnik Wickard je sporočil, da se bo ponovno glasovanje vršilo prihodnjim mesec. Governor Lehman in newyorški župan La Guardia sta ga prosila, naj prepreči pretečo zmedo.

La Guardia je opozoril Wickarda, da bi odprava tržne pogodbe v newyorški državi nikakor ne konstitila odjemalcem, pač pa le nekaterim mogočnim in velikim družbam.

Iz Utica, N. Y., poročajo, da je Archie Wright odstopil kot predsednik Dairy Farmers unije, ker člani niso hoteli izključiti 51 oseba, ki so se baje pregrešile proti določbam farmerske organizacije.

Predlog je bil po tri ure trajajoči hudi debati zavrnjen s

118 proti 52 glasovom.

Wright je priznan farmerski voditelj. Posebno se je odlikoval tekom zadnje stavke, v kateri so farmerji zmagali in uveljavili večino svojih zahtev.

Tekom debate je Wright očital nasprotnikom, da so skušali uničiti farmersko unijo ter da so se pri zadnjih volitvah posluževali sleparskih metod, hoteč spraviti v glavni odbor štiri svoje ljudi, kar se jim pa ni posrečilo.

Tujcev ni mogoče deportirati

Novi kongres bo najbrže pričel razpravljati o tem, kaj naj vlada stori s tujci, ki bi po obstoječih postavah morali biti deportirani, pa jih ni mogoče deportirati, ker jih država, kamor pripadajo, noče sprejeti.

To se je pojavilo zadnje dni, ko Rusija noče sprejeti žene ameriškega komunističnega voditelja Earleja Browderja, za katero je državni department izdal povelje za deportacijo. V enakem položaju je v Združenih državah okoli 2000 tujcev.

PET MILJONOV INOZEMCEV V ZDROŽ. DRŽAVAH

Zvezne oblasti so cenile število inozemcev v Združenih državah na pičle štiri milijone, registracija, ki je bila zaključena dan po božiču, je pa pokazala, da jih je nad pet milijonov.

Nekateri so že dobili iz Washingtona nakaznice, da se izpolnili svojo dolžnost ter se registrirali, dosti jih bo pa moralo še nekaj tednov počakati, kajti justični department je z delom preobložen.

Spočetka je bilo rečeno, da mora vsak inozemec nositi izkaznico o registraciji vedno s seboj.

To ni potrebno, pač jo pa bo moral imeti doma ali kje drugje na kakšnem varnem prostoru, da jo vedno lahko dobi in na zahtevo pokaže.

Brez posebnega uradnega naročila nima nihče pravice zahtevati od inozemca, naj se izkaznico izpriča.

Če vas torej kdo ustavi na cesti ali kjerkoli in zahteva od vas izkaznico, mu recite, naj se najprej izpriča, čemu jo hoče imeti.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenic Publishing Company, (A Corporation).
Frank Baker, President; J. Lupsha, Sec. — Place of business of the
corporation and addresses of above officers: 216 WEST 18th STREET,
NEW YORK, N. Y.

47th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$6.—. Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—;
za štiri leta \$15.—. Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.
Za inostranstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

AMERIŠKA POMOČ ANGLIJI

Prejšnji teden je predsednik Roosevelt pojasnil časnikarjem, kako je pravzaprav s pomočjo, ki jo naklanja oziroma jo bo še naklonila Amerika Angliji. Iz izjave je razvidno, da bo tozadevna vladna politika temeljito spremenjena. Roosevelt je časnikarjem pojasnil in utemeljil novi vladni načrt.

Vztrajnost Anglije in njena končna zmaga v sedanji vojni predstavljata prvo obrambno črto Združenih držav, neoziraje se na življensko važno vprašanje vzdržanja demokracije vladne oblike na svetu.

Vsi ameriški, vojni in svrham namenjeni industrijski produkti spadajo trenutno v Anglijo, ne pa v Ameriko. Spadajo tja, kjer jih rabijo, torej na fronto, ne pa v ameriška skladišča.

Vsled tega morajo Združene države poskrbeti, da bodo vsi izdelki ameriške vojne industrije čimprej dospeli v Anglijo. Vprašanje plačila, funtov sterlingov ali dolarjev, pri tem ne sme priti v poštev. Vojno odločuje orožje, ne pa bankovci oziroma računi. Če bo Anglija plačala za te produkte v materijalnih ali v denarju, bo pozneje odločeno. Mogoče bo, da prišla oba načina vpoštev. Kakor rečeno, je pa zdaj treba sproti poslati v Anglijo ves vojni material, ki ga producira ameriška tovarna.

Po predsednikovem mnenju kongresu ne bo treba v to svrhu preklicati nevtralnostne in Johnsonove postavbe, pač to pa moral uveljaviti nekaj drugih postav. Vse stroške bo morala seveda zaenkrat prevzeti in nositi Amerika.

Predsednik Roosevelt je z naslednjim živim primerom pojasnil obstoječi položaj:

— Če začne goriti hiša mojega sosedu, — je rekel, — jaz imam pa na razpolago gasilne priprave, posebno pa dolgo cev, bom dal cev brez vsakega odlašanja in vprašanja sosedu na razpolago in mu ne bom rekel: "Ti, gasilno orodje me velja toliko in toliko dolarjev, založi torej to vsoto, če ga hočeš imeti." — Z zadovoljen bom, če bo sosed ogenj pogasil in mi gasilno orodje vrnil. Če bo kaj poškodovano, mi bo že pozneje poplačal škodo. O odškodnini pa ne bom govoril, ko bo sosedova hiša gorela. Za to je pozneje čas.

Predsednikova izjava je silno velikega pomena. Nedvomno je uvod v novo razdobje stališča Amerike napram vojnemu problemu, prvi korak k splošni "industrijski" sodelitvi Amerike v vojni. Ta izjava je za izid vojne in za sedanji vojni položaj stokrat večjega pomena, kot so grške zmage v Albaniji, angleški uspehi v Severni Afriki ter padec Lavalja v Franciji.

Predsednikove odredbe bodo nedvomno odločilne za nadaljni potek sedanje vojne. In kar je največjega pomena, sta za predsednikom javno mnenje in kongres Združenih držav.

ONSTRAN MORJA ...

(Nadaljevanje s 1. strani.)

munske polne vojakov z nemškimi vojaštvom in vojnimi materijalom. Vlaki vozijo komaj nekaj sto jardov eden za drugim.

Nepotrjena poročila, ki so prišla v Beograd, pravijo, da je na severozapadno mejo Jugoslavije prišlo novo laško vojaštvo. Nekateri pa so mnenja, da to niso italijanski, temveč nemški vojniki, ki so na potu v Albanijo ali pa v Afriko.

Poročila iz Slovenije naznajo, da so nemški vojniki prenehali prihajati v Italijo, poročilo iz Sušaka pa pravi, da so vsi nemški vojniki odšli iz Trsta. Poročila iz Ljubljane pravijo, da so nemški aeroplani nekaj dni ponoči in podnevi leteli iz Celovca proti jugu, včeraj pa so prenehali.

Bombardiranje franc. pristanišč

Včeraj in sinoči so angleški aeroplani bombardirali pristanišča od Nonveske do južne Francije. Kot pravi zračno ministstvo, so letalci vrgli po 100 bomb na minuto.

Medtem ko so angleški letalci bombardirali nemške vpadne postojanke v Franciji, je imel London mir pred nemškimi aeroplani. Posebno so bila bombardirana naslednja pristanišča: Lorient, kjer je pristanišče za podmornice, Bordeaux, Cherbourg, Havre, Calais in Boulogne, baterije nemških težkih topov v Cap Gris Nez, posebno pa še veliko letališče Merignac blizu Bordeauxa, od koder nemški aeroplani napadajo angleške ladje.

SMRT GASILSKEGA STAROSTE

V Trzinu je umrl vodja in staršina tržaskih gasilcev Josip Dornig v visoki starosti 85 let. Bil je med ustanovitelji gasilskega društva in je poteklo letos 56 let, odkar se je vne- to udeleževal v gasilstvu.

IZ MAŠČEVANJA JE USTRELIL SOSEDU ŽENO.

V Lazah na območju občine Kapele imata dva premožnejša posestnika svoje njive, med njivami vodi pot, ki je last Fr. Strgarja st. iz Slogonskega. Po tej poti je vozil, vsaj tako zatrjuje Strgar, tudi mejaš Radanovič.

Radanovičevi so bili na travniku v Lazah. Kar na lepe priredili sosed Strgar z lovsko puško na rami k Radanoviču in začne dopovedovati, da nikdo ne sme voziti po njegovem posestvu. Začela sta se prepirati, dokler ni prišla Radanovičeva žena Terezija in pričela oba miriti. Strgar je je močno sunil v prsi, stopil korak nazaj, vrgel puško z rame, pomeril in sprožil. Radanovičeva se je takoj zvrnila vznak in obledela mrtva. Ubijalec je nameril puško tudi na moža in njegovega sinčka, vendar sta oba še pravočasno pobegnila. Strgar je že delj časa grozil, da bo postal vse Radanovičeve pa tudi svojo ženo in otroke.

Pozneje je morilec sam odšel k orožnikom, ki so ga odvedli v zapore okrajnega sodišča v Brezicah. Strgar je star 58 let in je bil že večkrat kaznovan. Dogodek je zbudil razumljivo ogorčenje.

PRED 100 LETI — PARNIK NA LJUBLJANICI

Sto let je poteklo, odkar je bila Ljubljana priča zanimivega poizkusa, da bi se med njo in Vrhniko uvedla redna plovba s parnikom po Ljubljani.

Poizkusna vožnja s parnikom, ki ga je bila na stroške lastnikov Molina in Škarje zgradila tvrdka Priehard in ki je bil 18 čevljev dolg, 13 čevljev širok ter je bil opremljen s parnim strojem na 14 konjskih sil, nabavljenim v Glasgowu, je bila 12. oktobra 1840. K slovesnemu trenutku se je zbrala velika množica občinstva. Parnik, ki je bil krščen na ime "Nadvojvode Ivana" so točno ob 12.

v Trnovskem pristanu spustili v vodo, ob 2. pa je nastopil svojo prvo vožnjo do Podpeči, odkoder se je proti večeru vrnil v Ljubljano. Še večje slavlje je bilo na bregu reke, ko je bila 14. oktobra tvorjena redna paroplovna proga Ljubljana—Vrhnika. Ob 11. je parnik zapustil Trnovski pristan in je ob pol 2. po vožnji brez vsake neizgode došel Vrhniko. Kakor je v Ljubljani njegovemu odhodu prisostvovala množica občinstva z vojaško godbo na čelu, tako so ga na Vrhniki pričakali s streljanjem iz mošnjarij in z vso slovesnostjo. Parnik je oskrboval med Ljubljano in Vrhniko samo osební promet, za prevoz tovorov pa so se uporabljali vlačilci.

Izkušnja pa je pokazala, da struga za takšno plovbo ni primerna in že leta 1843 je bila proga ukinjena, parnik pa je na dražbi kupil tesarski mojster Pajk, ki ga je razdel in deloma uporabil, deloma pa razprodal posamezne dele.

JANKOVIČ OBDOJEN ZARADI UMORA

Stanko Jankovič iz Črne vasi, je bil obtožen, da je na pustno nedeljo dne 5. febr. v gostilni pri Mokarju na Izanski cesti z žepnim nožem zabodel po- sestika Feliksa Škafarja, ki je 19. februarja podlegel poškod- bant. Tedaj je Jankovič v pre- tetu poškodoval tudi posestni- ka J. Vidmarja. Prva razpra- va je bila preložena. Sodišče je zaslišalo še več prič in zdaj zaključilo drugo razpravo, ki se je končala s sodbo, po kate- ri je bil Jankovič obsojen za- radi uboja na 2 in pol leta iče.

ZAROKA

Božično nedeljo sta se zaročila Mr. Peter Dzedovich in Miss Julia Luteršek. Zaroko so ob oblihi udeležbi praznovali na nevestinem domu.

Čestitamo in vsa sreča z va- ma!

PESMARICA

"Glasbene Matice"

Uredil dr. Josip Čerin

Stane samo \$2.—

To je najboljša zbirka slo- venskih pesmi za moški zbor. Pesmarica vsebuje 103 pesmi. — Dobite jo v Knjigarni Slovenic Pub- lishing Co., 216 W. 18th Street, New York, N. Y.

MISLI

Novo leto je samo datum, ki se pojavlja vsako leto in nam ne prinese nič drugega, kot par novih brazd na obraz.

Zakaj toliko skrbi zaradi la- kote v Evropi? — Diktatorji so poskrbeli, da je bilo v sta- rem letu prelite zadosti krvi, ki bo kot gnojilo po-pešilo pri- delek v letu 1941.

Dobro je, da v pijači in bla- ženem razpoloženju obhajamo Novo leto, da med tem pozabi- mo, da se podajamo v stara leta.

Naša slabost je, da na Nove- ga leta dan poskušamo porav- nati stara sovražstva, da napra- vimo prostor novim.

Ob dvanaesti uri, ko bo tro- benta časa naznanila Novo le- to, se bo pred očmi drugih ne- šteto ustnice sklenilo v poljub. v namenu, da zakrije 365 sta- rih.

Ne delajmo noveletnih za- obljub, ker obljuba je slama- ta bilka, ki je dosti prešibka, da bi nas obvarovala pred sla- binami navadami.

Ali ni bedasto, da delimo čas v leta, ker časa v splošnem ni. Bilo bi bolj izrazito, da šteje- mo, koliko zimskih vetrov je pihalo preko naših glav, in ka- tere smo junaske prestali.

ZALOSTNA NOVIČA

Pretečeni petek zvečer dne 27. decembra je naglo umrl naš znani rojak Blaž Lombard, ki je bil zadnji čas zaposlen kot hišnik, in sicer na naslovu: 1668 West 6th St., Brooklyn, N. Y., kjer je tudi stanoval.

Truplo pokojnika je bilo pre- peljano v mrtvašnico Kings County bolnišnice v Brookly- nu, N. Y. Tukaj zapušču že- no, sina in hčerko, katerim na tem mestu izrekam iskreno so- žalje. Pokojniku pa želim, da bi počival v miru v svobodni a- meriški grudi ter pokoj njego- vi duši.

Anthony Svet.

Peter Zgaga

SEDAJ IN NEKOČ

Moj sosed, ki je doma iz vi- norodnih krajev ter se je že pred in med prohibicijo pečal z umnim kletarstvom, ve, kaj je vino in kako je treba rav- nati z njim.

Dokler ni bila pijača po- stavno dovoljena, je njegova kaplja slovela po vsej okolici, z odpravo prohibicije je pa stopil možak v pokoj in ga ne preša več za prodaj, pač pa k večjemu za svojo domačo po- rabo.

Za božič mi je podaril galo- no z naslednjim, najbrž resni- nim slavošpevom:

— To je iz najfinejšega kali- fornijkega grozdlja. Ker sem ga namenil za zdravlila, sem mu posvetil vso pažnjo. Nobe- ne gnile jagode ni bilo v njem. Nobile kapljice vode. Med drugimi vinskimi izdelki je to vino kakor demant med žlaht-nimi kamni. V zdravje in v dobro voljo naj ti bo.

Verjel sem mu in se mu pri- mereno zahvalil.

Sveti večer in božični dan sem skopiral s to dragotino ter z najmanjšimi čašami dražil prijatelje, ki so mi prišli praz- niko voščit.

Proti večeru pride tudi pri- telj Rudi iz Brooklyna. Ško- da, ker vsi ne poznate tega o- riginalnega moža. Ljudje ga prav z veseljem ne obiskujejo, kdor ga pa obišče, se vrača od njega vesel in zadovoljen.

Midva se poznavata že skoro dvajset let in se rada kaj po- meniva o mojem rojstnem kra- ju, kjer so mu na višji šoli vli- vali profesorski v glavo vsako- vrstno učenost.

— Tega pokusi, Rudi, — mu pravim in napolnim kozarec do vrha. — Takega še nisi pil.

Pokusil, malo prežveglja po- ustih, pogoltno in razsodi: —

No, tako je tako. Malo premla- do je še! Pije se pa že za silo.

Kar okamenel sem, kajti iz njegovih ust sem pričakoval drugačne sodbe. Tako so me potle njegove besede, la mi je sapa zastala in da mu šele danes odgovarjam.

Prevzeli smo se, prevzeli, Rudi! Le natančno preberi te moje vrstice, pa mi boš pritr- dil, da smo se res!

Po pravici mi povej, kaj bi dal pred petnajstimi leti za takšen kozarec vina, kot sem ti ga jaz na praznik ponudil? Pa čemu tako vprašanje, ko ni ta- krat premogel take kaplje ve- soljni New York, magari da bi jo z zlatom plačal!

Ali se še spominš, kaj je to- čil Caruso na Osmi, kjer sva se prvič sestala?

Menda je bil paradajzovec ali pa pesovec, grozdljavec ni- kakor ni bil. In po dolarju kvart ga je prodajal. Zeja je bila pa fiste čase taka, da je bila s 1. Avenue skozi vso dol- go vežo in po stopnicah v klet dolga procesija žejnih roja- kov. Ker bi Taljan preveč ča- sa potratil če bi točil iz soda v kozarec, je kar škaf napolnil in dal gostu zajemalko v roko. Polna zajemalka je bila kvod- der.

Ali se še spominjaš, Rudi, kako je bilo v Deveti, kjer je imela stara Siciljanka v ku- hinjskem kotu poln sod za pet- deset galon? Ljudje, ki so sta- novali nasproti, so prisegali, da niso nikdar videli nikogar, ki bi nesel v hišo bakso groz- dlja. Toda sod je bil vedno poln. To se pravi, vsako opol- dne, četudi je bil prazen prejš- nji večer.

Kako se je vršil tisti skriv- nostni galilejski čudež, mi je še danes nepojmljiva uganka, in menda tudi Tebi, dragi moj Rudi!

Tudi grocerja na Peti cesti se menda še spominjaš? Pre- dno si je postavil krasno vilo v bližini Coney Islanda, je bil zaupal nekemu rojaku, da je delal s pijačo, ki so rojaki ku- povali in pili kot vino, petsto- odstotne dobičke.

Kaj ne, Rudi, takrat je bilo vse dobro, takrat nam je slo vse v slast? Kaj če bi danes po- stavil pred Te tako pijačo, ki je svoječasno prehvaliti nišmo mogli?

V obraz bi mi jo pljusnil in bi me nikdar več ne pogledal, kajti to bi bilo zato razžaljenje vse razžaljenje.

Nikdar Ti ne bom odpustil Tvojega početja. Najboljšo kapljo, kar je premore slava Hudson county, sem Ti ponu- dil, Ti pa razsodiš, da je vino premlado ter milostno dostaviš, da bi ga v skrajni sili mogoče vendarle pil.

Preddobro Te poznam in vem, da ni Tvoja navada koga ža- liti. Ker si napram ljudem pra- vičen in obziren, izkaži potre- bno čast in spoštovanje tudi pošteni in dobri vinski kaplji, ki je bila dolgi šestnajst let u- radno tako grozno zatirana in zaničevana.

SLOVENSKO - AMERIKANSKI

Koledar 1941

Pestra zbirka kratkih povesti, zanimivih člankov in poljudnih razprav iz zgodovine, zemlje- in narodo-pisja; kratkih zanimivo- sti iz vseh dob in delov sveta ... Informa- tivna knjiga za vsakega rojaka, ki zasle- duje svetovne dogodke.

Čitajte zanimiv članek:

"O LOVU IN LOVCIH,"

ki ga je spisal Fr. Troha.

Slovenic Publishing Company

216 W. 18th Street New York, N. Y.

Cena 50c

Vsoto lahko pošljete v znakah po 2 oz. 3 cente, če prebivate v Združenih državah.

Posebna priloga:

Trije zemljevidi v barvah: EVROPA LETA 1914; EVROPA PRED SE- DANJO VOJNO; EVROPA L. 1940

NAROČITE GA ŠE DANES

Slovensko-Amerikanski Koledar za l. 1941, Veli- ka Blaznikova Pratika za l. 1941, in Priročni At- las (38 barvanih zemljevidov — vse skupaj \$1.

DARILNE POSILJATVE v JUGOSLAVIJO in ITALIJO

100 DIN.	— — —	\$ 2.20
200 DIN.	— — —	\$ 4.00
300 DIN.	— — —	\$ 5.85
500 DIN.	— — —	\$ 9.25
1000 DIN.	— — —	\$ 18.—
2000 DIN.	— — —	\$ 35.—
5000 DIN.	— — —	\$ 85.—

V DINARJIH

V LIRAH

50 LIR	— — —	\$ 2.90
100 LIR	— — —	\$ 5.—
200 LIR	— — —	\$ 9.50
300 LIR	— — —	\$ 14.—
500 LIR	— — —	\$ 22.50
1000 LIR	— — —	\$ 44.—
2000 LIR	— — —	\$ 87.—

Ker zaradi položaja v Evropi parniki ne- redno vozijo, tudi za izplačila denarnih posiljatev vzame več časa. Zato pa onim, ki žele, da je denar naglo izplačan, pri- poročamo, da ga pošljejo po C A B L E ORDER, za kar je treba posebej plačati \$1.—.

Vselej razmer v Evropi ni mogoče v Jugoslavijo in Italijo nakazati denarja v DOLARJIH, temveč samo v dinarjih oz. lirah. Leta velja tudi za vse druge ev- ropске države.

SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street, New York

SREČNO NOVO LETO

Želim vsem naročnikom "Gla- sa Naroda" v okolici Johns- town, Pa.

Z bratakim pozdravom,

John Polantz, zastopnik.

Kratka Dnevna Zgodba

H. BORDEAUX:

Ponočni čudež

Anica in Filibert sta otroka drvarja Antelma, veste, tega Antelma Duchena, ki prebiva v slabi koči na skali ob robu gozda Marije Kristine. Ob robu gozda, s tem je za gozdarja vse povedano.

Nas Antelm Duchene je poštenjak, ki ima le eno napako. Takoj boste mislili, da je pijanec. Kadar v Savoji govore o kakem človeku, da ima le eno napako, to vedno pomeni, da ljubi steklenico. Toda še da le ne; zaradi pomanjkanja denarja pije Antelm le vodo in kadar mu ponudijo rdečega ali celo belega vina, si ga privoči, kolikor more, kajti sicer bi ne bil Savojec. A prilike so preredit. Takoj vam bom zaupal njegovo napako: on ne zna odkloniti usluge. Rečejo mu, na primer, ko je končal delo: "Ne daleč od tu je vdova, ki ji je treba sežagati vsa drva." Takoj gre žagat vdovina drva. Ali: "Soseba ima bolnega moža in njeno seno še ni pokošeno." Odgovoril bo: "Ljubša mi je sekira, kakor kosa," toda šel bo kositi sosedin travnik.

Ue to nerodna pretiranost, če ima človek družino. Družinsko življenje zahteva rednosti, da ne omenjam mnogih drugih težko pridobljenih čednosti, zlasti potrpljenja. Antelm Duchene ne pride nikoli domov ob uri večerje. Filibert in Anica pa kričita kot za stavo z dvignjenima žlicama.

"Kaj pa boš, da naredim, ob taki priliki, žena?"

"Pusti jim, da te nalažejo, mož."

"Bili so ubožci, Perneta."

"Nismo bogati, mož."

"Seveda, morebiti ni enim prav?"

"Seveda, prav si morebiti imel."

Kar se tiče Filiberta in Anice, ne zahtevata drugega kot jesti.

Na sam dan pred božičem je šel torej Antelm zdoma že ob zori. Na ranji je imel svojo do-

bro nabrušeno sekuro in na hrbtu v vreči svoje kosilo, kruh in stekleničko rdečega vina, to pa zaradi oddaljenosti. Šel je pomagat svojim tovarišem v Sa pejski gozd, ki je onstran Modane. Perneta je na pragu iz varčnosti ugasnila svetilko, čeprav se je komaj danilo, in dajala kot dobra gospodinja tisoč naročil svojemu možu.

"Da ne pozabiš ob vrtnitvi kupiti puro v Modani."

"Gotovo, gotovo, Perneta. Človek je pučo enkrat na leto. Ni božiča brez pure."

"In ne pozabi igrače. Nismo bogati, toda brez tega ne gre."

"Gotovo, gotovo, Perneta."

Zvečer po šoli se malčka vrneta in očeta še ni. Perneta je več ko enkrat prišla na hišni prag gledat in poslušat. Toda noč je temna in slap Sv. Benedikta dela tolikšen šum, da ne bi slišal hoje po kamenju, tudi če bi imel težko nakovane čevlje. Vendar, glej senco, tankaj med dvema mecesnoma. Hitro gre naprej kljub strmenemu bregu. Ej! Da, to je Antelm. Sekiro ima vedno na rami. Nobenega zavojca ne nese v roki. Kje so igrače in pura? E, zlonka, v vreči, ki jo ima na hrbtu in ki je ne moreš videti ob prihodu.

Antelm, si ti? Ne delaj šuma. Otroci so tu. Daj mi puro!"

"Pri moji veri, Perneta, najmanjšega purana nimam pri sebi!"

"Si ga pozabil? Saj je vendar božič. Končno prebijemo letos tudi brez njega. Kje so igrače, da jih hitro skrijem? Nocoj bomo z njimi napolnili Aničine in Filibertove cikle."

"Ne karaj me, žena. Če bi vedela..."

"Antelm, povej mi, kje so igrače?"

"Takoj ti razložim. V dveh ali štirih besedah."

"Ni treba ne štirih, ne dveh."

"Antelm, ti si pozabil na otroke!"

Osvajalci na angleških tleh

Prvi sovražniki, ki so stoli na angleška tla, so bili leta 55 pred Kr. Rimljani. Vpad dveh legij, prepeljanih čez Rokavski preliv na 80 galeas, se ni po-rečil, kar je vihar preprečil prevoz rimskih čet v Anglijo. Čez let odni se je Cezar napotil čez Rokavski preliv znova in sicer s petimi legijami in 2000 konjeniki, s katerimi je zadal keltski vojski strahovit poraz. 90 let pozneje je postala Britanija rimska pokrajina.

Leta 835 os priplule do angleške obale ladjece vikingov. Angleško-asko prebivalstvo, ki ni imelo večjih pomorskih niti suhomorskih sil, se je moralo za 70 let preseliti globoko v notranjost dežele. Šele pozneje se je posrečilo zbrati tako veliko vojsko, da so mogli Vikinge pogoniti iz dežele. Ker tudi pozneje manjši napadi vikinjskih ladij niso ponehali, je dal kralj Aethelred II. 13. novembra 1002 v Nord Humberlandu naseljene potomce Vikingov pomoriti.

Ko je v januarju 1066 umrl kralj Edvard III. in je normansko plemstvo posadilo na prestol njegovega svaka Heralda, je krenil v Anglijo na čelu 60.000 mož in 7000 konjenikov Viljem Osvajalec, ki je 14. oktobra 1066 Heraldovo vojsko temeljito porazil. Še istega leta je postal Viljem angleški kralj. Od tistega časa Angleži nevarnosti vojne na svojih tleh niso poznali, kajti veliki pomorski sili 16. stoletja Holandska in Španija, sta bili vedno premagani, še predno se je moglo njuno brodogradje približati angleški obali.

Šele pohod francoske revolucije na leto 1793 je znova skalil mir na angleškem otočju. V obrambo obale je zgradila Anglija veliko brodogradilnišče v Boulogni. 2000 prevoznih ladij in 130.000 mož je čakalo na povelje, da bi krenilo proti Angliji. Angleži so imeli prednost samo v vojnem brodogradju 63 bojnih ladij, dočim jih je imel Napoleon samo 35. V načrtu je bilo zabit Angležem s fingiranim napadom admiral Villeneuve v zapadni Indiji, potem pa brž vrniti se v Evropo, zlomiti angleško blokado, očistiti Rokavski preliv in pripravi tako pogoje za izkrcanje vojske na angleških tleh.

Nelsonovo angleško brodogradje se je res dalo izvesti in v Angliji je nastala panika pred vpadom, toda Nelson je ujel francosko brodogradje in ga porazil v pomorski bitki pri Trafalgarju. Nato je bila Anglija rešena nevarnosti sovražnega vpadu. Sredi preteklega stoletja je nastala med Francijo in Anglijo nova napetost in zopet je bila nevarnost sovražnega vpadu na angleško otočje. Takrat se je Anglija prvič zavedla, da ji preči možnost stradanja in se z večjo vneto se je vrgla na gradnjo ladij, ni se pa istočasno oboroževala tudi na suhem.

Če bi se bilo takrat Francozom posrečilo priti čez Rokavski preliv, bi jim ne bila mogla

NAZNANJAMO VAM,

DA JE SEDA J V NAŠEM PODJETJU

EUGENE DOUVAN

Popolnoma natančno označevanje delnic in bondov. Tozadevna obvestila so brezplačna in brez vsake obveznosti od vaše strani.

ADAMS, KEISTER & CO., Inc.

Posredovalci v varnostnih papirjih na velikem trgu.
72 WALL STREET
New York, N. Y. Telephone: HAnover 2-0332

kako se zdravnik nauči; kre mu je spail obraz, oči so grozno zavile. Premikal je ustnice, ne da bi mogel kako besedo spraviti iz sebe. Prijatelj mu je dal kosček papirja in svinčnik. S tresočo roko je mladi zdravnik ob bilanju žepne svetilke napisal, naj ga spravi čim prej domov. Ko so doma takoj poklicali zdravnika na pomoč, prav tako ni mogel spregovoriti nobene besede. Le napisal je zopet, da je videl v temnem grnu belo pošast, prijatelj je glas pa ga je iznenada predramil. Potem ni mogel več govoriti. Mladi zdravnik ni izgubil sanj govora, ampak je tudi popolnoma osivel. Zdravniki upajo, da se mu bo sčasoma dar govora zopet povrnil.

VLADNI ŽIVINOZDRAVNIKI KI PREMAGALI GOVEJO TUBERKULOZO.

Goveja tuberkuloza, ki je bila nekdanj vir nevarnosti za ljudi in denarne izgube za goveje rejce v vseh delih te dežele, je bila končno takorekoč odpravljena iz velikih ameriških čred, kakor je to razvidno iz nedavne objave federalnega departmanta za poljedelstvo.

Razmerje infekcije v vsakem okraju vsake države je bilo sedaj znižano na manj od pol odstotka, kar pomenja, da je bila kuga takorekoč odpravljena po dolgotrajnem delovanju. Tekom 23 let so federalni živinozdravniki izvedli več kot 232.000.000 preizkusov s tuberkulinom in dali zaklati več kot 4.000.000 goved. v katerih je preizkus odkril okuženje s tuberkulozo.

Ko je skupina vladnih živinozdravnikov leta 1917 započela svoje ogromno delo pod vodstvom dr. J. A. Kiernana, bilo jih je mnogo, ki so dvomili in zasmejevali. Leta 1923 je po-

ljudski departament priznal skupino 17 okrajev v štirih državah kot overjene "counties" v katerih je bila goveja tuberkuloza znižana na manj kot polovico enega odstotka. Tak urep v teku prvih šestih let je opogumil ljudi, ki so bili na čelu programa in ki so verjeli, da se isti uspeh more doseči vseh drugih celokupne naloge se je vresničila še le v zadnjem času, ko dve zadnji "counties" v zadnji državi — California — sta bili overjeni kot praktično očiščeni od goveje tuberkuloze.

K temu velikemu uspehu so prispele razne okolščine. Ena izmed teh je bilo sodelovanje samih govedorejcev, ki, ko so se prepričali, da stvar gre, so na vse načine pomagali vladnim živinozdravnikom. Druga okolščina je bila pomoč s strani državnih sanitetnih oblasti. Tretja, ki je bila veljavna, je bil razvoj novega tuberkulina s strani raziskovalcev v federalnem uradu za živinsko gospodarstvo. Z novim sintetičnim tuberkulinom je bilo odkrivanje tuberkuloze jako olajšano.

Vzlic končnemu uspehu dolgotrajnega delovanja bodo oblasti nadaljevale z nadaljnjimi preizkusi že radi previdnosti zlasti v onih čredah, kjer so bila goveda poklana radi tuberkuloze. Na tak način bodo goveda v Združenih državah, v kolikor se tiče tuberkuloze, najzdravejša na svetu.

Velika korist tega uspeha je tudi v tem, da se je s tem priborila važna bitka tudi v borbi proti človeški tuberkulozi, kajti goveja tuberkuloza se lahko prenaša tudi na ljudi.

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidno do kdaj imate plačano naročnino. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Da nam prihranite nepotrebnega dela in stroškov, Vas prosimo, da skušate naročnino pravčasno poravnati. Pošljite naročnino naravnost nam ali jo pa plačate našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, kolih imena so tiskana s debelimi črkami, ker so upravičeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljenih. Zastopnik bo Vam izročil potrdilo za plačano naročnino.

- CALIFORNIA: San Francisco, Jacob Laughlin
 - COLORADO: Pueblo, Peter Cullig, A. Saffis; Walsenburg, M. J. Bayak
 - INDIANA: Indianapolis: Robert Zupančič
 - ILLINOIS: Chicago, J. Bevil; Cicero, J. Fabian (Chicago, Ozeo in Illinois); Joliet, Jennie Bamblich; La Salle, J. Spellich; Mascoutan, Frank Augustin; North Chicago in Waukegan, Math. Warick
 - MARYLAND: Kitzmiller, Fr. Vodopivec
 - MICHIGAN: Detroit, L. Plankar
 - MINNESOTA: Chisholm, J. Lukanich; Ely, Jos. J. Peschel; Eveleth, Louis Goula; Gilbert, Louis Vesnel; Hibbing, John Povke; Virginia, Frank Hrvatic
 - MONTANA: Roundup, M. M. Panlan; Washoe, L. Champe
 - NEBRASKA: Omaha, P. Broderick
 - NEW YORK: Brooklyn, Anthony Svet; Gowanda, Karl Strieba; Little Falls, Frank Made
 - OHIO: Barberton, Frank Froha; Cleveland, Anton Bobek; Chas. Klinger, Jacob Resnik; John Slapnik; Girard, Anton Nagode; Lorain, Louis Balant, John Kumbo; Youngstown, Anton Kikali
 - OREGON: Oregon City, J. Koblar
 - PENNSYLVANIA: Bensmer, John Jevnikar; Conemaugh, J. Brezovec; Coverdale in okolica, Mrs. Ivana Rupanik; Export, Louis Zupančič; Farrell, Jerry Okorn; Forest City, Math Kamen; Fr. Blodnikar; Greensburg, Frank Novak; Homer City, Fr. Ferencak; Imperial, Vence Palcich; Johnstown, John Polants; Krays, Ant. Tausel; Luzerne, Frank Balloch; Midway, Jura Zant; Pittsburgh in okolica, Philip Progar; Steelton, A. Hren; Turtle Creek, Fr. Schifree; West Newton, Joseph Jovan
 - WISCONSIN: Milwaukee, West Allis, Fr. Skok; Sheboygan, Joseph Kated
 - WYOMING: Rock Springs, Louis Tachar; Diamondville, Jos. Rolian
- Vsak zastopnik izda potrdilo za svo to, katere je prejel. Zastopnike teplo pripravljamo.
- UPRAVA "GLAS NARODA"

BLAZNIKOVA Pratika

za leto 1941
Cena 25c
s poštino vred.

KNJIGARNA "Glas Naroda"
216 West 18th Street
New York, N. Y.

ZGODOVINSKI ROMANI

SVETOVNOZNANEGA POLJSKEGA ROMANOPISCA

Henrika Sienkiewicza

PO POSEBNI CENI

KRIZARJI

I. in II. zvezek, broš. ... \$3.75

MALI VITEZ

Vezano \$3.25

NAROČITE PRI:

Slovenic Publishing Company

216 W. 18th Street New York

(Nadaljevanje na 4. str.)

ROMAN — Spisal: FRAN GOVEKAR.

25

Rožanec je v zadregi utihnil. Nikoli se ni še nikomur uprl, od otroških let je storil vse, kar so zahtevali drugi, višji, ne da bi bil vpraševal, je pametno ali nespametno, pravično ali krivično, kar vlevajo in zahtevajo.

Te dni pa je točko razmišljanja in vsaka misel v njem se je upirala in zavračala tuje misli, a uveljavljala sebe, lastno odlobo, lastno voljo. Zato je dejal:

"Dostojni sva se vedno razumela, gospod župnik, in hvaležen sem vam za vsak pouk. Izkušen, starejši mož ste, in meni, mlajšemu je dolžnost, poslušati vas. Moj predstojnik te. Ali jaz nisem stroj brez inteligence in brez lastnih misli. Rekel bi torej: starejši mož mora biti zmerom hladnejši v sodbi, treznejši, mirnejši. Vi pa ste zdaj na moje začudenje strastnejši, nestrpnnejši od mene, ki sem vendar še dosti mladi."

"Ah, kaj! Cerkev in verski predpisi so za stare in mlade enako jasni. Veste, da imam prav in ugovora ni!" je dejal župnik, kroteč se, da ne izbruhne.

"Dobro, predpisi! Merodajnc mora biti mnenje zdravnikov; ako mi on potrdi, da je samomorilec storil svoj čin v blaznosti, ravnam po predpisih. — Sicer pa je glavno predpis Jezusa Kristusa, ki je učil, da je treba nrtvece pokopati. In jaz jo pokopljem!"

"Vi bi si drznili to storiti? Kdo pa ukazuje tukaj, jaz ali vi?"

"Ne jaz, ne vi, nego Jezus Kristus. Edino njemu se pokorim. On naj jo sodi, ne mi! Ne zamerite, ne morem drugače. Poznal sem pokojnico s šole; lehkomišelnost otročje, a dobro dekle je bila, vsak jo imel rad — verske dolžnosti je izpolnjevala vedno in redno. — Čemu bi nesrečnico, ki je bila za svoj greh dovolj kaznovana in je šla bolna v smrt, še pred grobom stanovali in izpostavljali ljudski krivični sodbi? To variša sva si bila na šoli. Vse mesto bo odobraval moji korak, in celo nasprotniki bodo morali priznati, da smo katoliški duhovniki vendarle boljši, tolerantnejši, nego je naš sloves po krivdi nekaterih fanatikov."

"Zelo mi je žal. Toda poslednjič vam rečem: samomorilka se pokopije brez mojega in vašega sprenstva. Ako ne slišate, nosite sami posledice!" je dejal župnik odločno.

Rožanec se je poklonil in brez besede odšel.

Ob devetih je bil pogreb.

Rožanec je prišel brez cerkvenika in brez spremljevalca. Sam je pred mrtvašnico opravil molitve, sam je korakal pred krsto in sam je blagoslovil krog in krsto.

Za krsto pa so stopali Olga Tratarjeva, in Janka Mehle-tava, dr. Meden, Drobnič, Zelenič in Knapič ter ves bivši razred pokojnice. Magde ni bilo; zbolela je, da bi se ne zamerila župniku.

Tisti dan je Rožanec obedoval sam. Le kuharici je rekel, da ga nekaj dni ne bo v župnišče na obed, ker ima z učiteljsko družbo pri "Črni volu" važne pomenke pred zaključkom šolskega leta. Zvečer pa je po daljšem času zopet poiskal Olgo in Vidko ter odšel z njima daleč na izprehod. Govorili so le o pokojnici, o Vidovem dnevu in o Olginem odpotovanju. Šele pred Olginim stanovanjem je Rožanec omenil:

"Jutri pridem pote, da pojdeva na obed k 'Volu'. Še teh par dni želim namreč prebiti v tvoji družbi kolikor mogoče."

Nji so se zarile oči, a delal se je, kakor da tega ni opazil in je urno odšel.

Tako je prihajal po vsej vsaki dan ponjo opoldne in zvečer. Prijeten, redkobeseden jima je bil pogovor. K sreči je blebatala Vidka tem zgovornje. V oči si ni ta upala pogledati in si nista rekla nobene besede, ki si izdala njune muke.

Ljubljanski napredni dnevnik je prinesel par dni nato iz Trstenika obseben dopis; zelo toplo je bila opisana pokojna učiteljica Manica Kodrova, "odlična narodna učiteljica, navdušena Jugoslovanka, simpatična hvaležnim učencem in njihovim roditeljem. Vsa človeka jo je imel rad. Bila je kakor solnce, ki je razsvetlila in ogrela vsako družbo. — Pri ljubljani kakor malokatera, ostane njen spomin nepozabljen."

In opisana je bila njena tragična mrt, ki jo je zakrivila duševna obolevnost, "ki je — akor se je dognalo — menda deklina v njeni družini: njen stric je umrl v blaznici, njena mati se je sama umrla."

Naposled pa je bil zgovorno pohvaljen gospod župnik, "ta vobče vednoštevni duhovnik stare korenine, ki je znan sovrtažnik vsakršnega celotstva in fanatizma, zato splošno priljubljen mož pri vseh strankah našega mesta." On je odredil, da se je vršil za nesrečnico dostojen pogreb. Prav nič se ni pomisljal v prištem krščanskem sočutju, ter je ukrenil, da se je izvršilo vse po cerkvenem obredu, kar je ostavilo na naše mesto najboljše vtis. To je plemenito in modro ter dokazuje, da je med staro gardo naših župnikov še vedno nekaj celih in širokobzirnih mož, pred katerimi mora vzklikniti celo najbolj doleden svobodomislelec: Kolobuk dol! Vsa čast tudi gospodu kateheta Rožancu, ki je vodil pogrebni izprevod ter je nastopal v duhu vriega svojega predstojnika. Se več takih duhovnikov! Potem dobi načelna borba glavnih naših političnih strank končno tiesto kulturno obliko, ki bo na čast slovenske domovine!"

Župnik, ki je v duhu sestavljal ovadbo na dekanat proti upornemu kaplanu, je bil presenečen. Kamorkoli je prišel, povsod so ga vpraševali, je li čital prekrasen dopis ter mu čestitali. Tako se je dolgo ni bralo o nobenem duhovniku. Vse mesto ga hvali, po deželi se govori o njem s velespoštovanjem. Prav gotovo mu je večina tovarišev zavidna, ker si je znal pridobiti celo odkrite politične nasprotnike.

Župnik ovadbe ni napisal ter je poročal dekanatu, da proti cerkvenemu pogrebu samomorilke ni mogel imeti po uradni izpovedi okrajnega zdravnika in temeljem dokazane hereditarne bolezni pokojnice nikakega pomisleka.

(Nadaljevanje prihodnjik.)

VELIK POŽAR V BRADDOCK, PA.

V velikem požaru v Braddocku, Pa., je bilo vpepeljenih šest stanovanjskih hiš in več trgovin. Škoda znaša nad četrtilijona dolarjev.

Strahoten slučaj

Iz Maribora poročajo: — Poznato seveda, še bolj grozne primere iz življenja naših preužitkarjev, toda tudi že primer Vogrine-Senčar iz Slov. gorice zadostuje za dokaz, da je skrajni čas ali sploh za ukinjenje ali pa temeljito refornsko zakona, ki dovoljuje preužitkarstvo. Če je bil ta socialni sloj že pred vojno vsega obžalovanja vreden, je postal zdaj, ko tako strašno umira javna vest in čut do sočloveka, vnebovpijoči obtožitelj današnje družbe, ki to sramotno socialno razmerje še trpi. Namestu nadaljine in zasluzne "pridige" si oglejte primer Vogrine-Senčar.

Žal, da nam še manjkajo podatki, kako je Vogrine-Janez iz Galuška pri Sv. Juriju ob Ščavnici sploh prišel do tega, da je leta 1936 prodal, prav za prav podaril svoje malo posestvo Janezu Senčarju in kako so se pogodili radi preužitka. Iz prijave orožništva pri Sv. Trojici je le razvidno, da bi zakonec Senčar kot prevzemnik posestva moral lepo skrbeti za sedaj že 80 let starega Vogrinea. Kako pa je bilo v resnici s to preskrbo, sklepano lahko iz položaja, v katerem so šle orožniki našli starega preužitkarja. Našli so ga v maleni, temnem hlevu z enim samim okencem — in še to zaprto — v istem hlevu dve kravi in ena svinja. Na koncu kravje staje je bilo malo segneto in že zdrobljene slame, a na tej je ležal 80 letni Vogrine, slaboten od bolezni in še bolj kot od starosti. Po životu ves ohladen od mraza, in z ranami gnile, izvirajoče od odpadkov živine. Kakor tudi od svojih lastnih. Ti slednji so bili baje vzrok, da sta Senčar-Janez starega nekdanjega lastnika te posesti zapodila iz hiše in ga zaprla v hlev, za kazeno pa sta mu napravila ležišče za kravami na mestu, kamor padajo in se izlivajo živalski odpadki. Tako je tekla poleg lastne tudi živalska gnolnica pod njim. Torej prav doslovno: živi umrl med živalmi.

Ne samo to, ta res več kot revež, tudi ni dobival hrane, kot se za človeka spodobi. Le če je njima kaj ostalo, je dobil Vogrinec toliko, da ni ravno gladu umrl. Zato je večkrat prošil vsaj za jabolko iz njegovega vrta. Niti teh na tleh ležečih mu niso hoteli dati, ker tudi otroci, ki jih je zaprosil, so mu skozi zaprto okence kazali — fige.

Še večja ironija bridke usode tega preužitkarja pa je ta, da niti njegovi dve hčeri nista smeli do svojega očeta. Nekoč je ena blizu tam omožena, poskušala obiskati očeta, pa jo je Senčar tako surovo napodil, da ni upala več blizu. Sosedje, ki so starega Vogrinea sicer poročali, se niso upali niti ovaditi tega vnebovpijočega zločina proti življenju telesno onemoglega, ker se boje Senčarjeve masčevalnosti. Senčar je namreč na glasu kot velik namreč zelo nagnjen k masčevalnosti nad svojimi nasprotniki. Svoj značaj posurovelosti je Senčar pokazal tudi napram orožnikom, ki so izsledili to sramoto. On in tudi njegova žena nimata časa brigati se za nadležnega stareca: "Kako naj žena kuha, če bi morala za starim pospravljati njegovo telesno nesnago. To vendar ne gre!"

Le strogemu nastopu orožnikov se je posrečilo, da so Vogrinea, ki jih je kleče prosil, naj ga rešijo poginjanja med živaljo, spravili iz hleva zopet v njegovo hišo. Senčarja čakajo seveda zaslužene posledice pred kazenskim sodnikom. Kdor s takim človekom poseben do katerega ima dolžnost skrbstva, tako nečloveško ravna, je hujski kot morilec, ki v enem trenutku spravi svojo žrtve na oni svet.

namreč na glasu kot velik namreč zelo nagnjen k masčevalnosti nad svojimi nasprotniki.

Svoj značaj posurovelosti je Senčar pokazal tudi napram orožnikom, ki so izsledili to sramoto. On in tudi njegova žena nimata časa brigati se za nadležnega stareca: "Kako naj žena kuha, če bi morala za starim pospravljati njegovo telesno nesnago. To vendar ne gre!"

Le strogemu nastopu orožnikov se je posrečilo, da so Vogrinea, ki jih je kleče prosil, naj ga rešijo poginjanja med živaljo, spravili iz hleva zopet v njegovo hišo. Senčarja čakajo seveda zaslužene posledice pred kazenskim sodnikom. Kdor s takim človekom poseben do katerega ima dolžnost skrbstva, tako nečloveško ravna, je hujski kot morilec, ki v enem trenutku spravi svojo žrtve na oni svet.

POPLAVA 250 LITROV VILIMBUŠKI KLETI.

S ponarejenimi ključki so se spazili neznanj tatiški zlikovci v klet posestnika Psandra v Limbušu. Odprli so pipo na sodu, pa so se bližajočih se korakov zbal in zbežali. Pustili so odprto pipo in je izteklo po kleti vseh 250 litrov dragocene pijače.

ZANIMIVOSTI KOLEDARJA

Nobeno stoletje se ne more začeti s sredo, petkom in nedeljo. O tem se lahko prepričate, če pregledate razdobje dveh tisoč let. Mesec oktober se prične z istim dnem v tednu kot januar, april z istim kot junij, december z istim, kot september. Ne velja pa to za prestopna leta. Februar, marec in november se začnejo z istim dnem v tednu. Junij in avgust pa se pričnejo z različnimi dnevi tedna. Tudi to se ne nanaša na prestopno leto. Navadno leto — torej zopet ne prestopno — se začne in konča na isti dan v tednu.

PONOČNI ČUDEŽ

(Nadaljevanje s 3. strani.)

Kdo prihaja? Stric Tomaž. "Dober večer, družina." "Ah, ti si zaničnež neznanj!"

Tomaž je Antelmov brat, mlajši brat in tudi vselej. Prebiva v zgornji dolini v Pierrelongue. Spodaj vnožju gore Cenis, preko katere se vzpenja velika cesta. Njegov pod nosom, nastavlja pasti, lovi kot divji lovec orožnikom pod nosom, nastavlja pasti, lovi ribe, uravnava zlomljene ude, sestavlja zdravilne čaje proti vročici in mrzlici, uroča živino, ima recepte, kako se dobe pravde, prenaša tihotapsko blago. Vse te spretnosti pa so, kakor veno, po zakonih prepovedane. Toda zakoni, Tomaž se norčuje iz njih. Pred ničemer nima spoštovanja ta človek; nima spoštovanja sploh pred nobeno stvarjo. Celo pred divjimi kozli Njegovega Velikan-tva kralja Italije ne, ki so onstran Alp. Preko lovskih prelazov Tomaž prekorači me-nese nazaj na hrbtu ubite živali vzdolž ledenikov in snežišč. Celo s kraljevimi čuvaji je včasih izmenjal strole. V resnici strašen človek je to.

"Ah, ob pravem času prideš, brat." Tako je zavzdihnil Perna-ta.

"Prav prihajam, Božič je." "Da, božič, in ničesar nimamo, da bi ti poudili za pod zobe."

Pernetin obraz se podaljša, neznanjko podaljša, ves je zbe-gan, beden in potr. Tomaž, ki jo motri, takoj izbruhne v smeh:

"Kaj mi hoče ta stara pesem? Nič za pod zobe? In ta zajec, žalostna svakinja, in ta zajec, kaj, za vraga nrisliš o njem?"

Potegnil je zajca za ušesa iz svoje lovske torbe, planinskega zajca, skoraj s čisto belo dlako, zajca, ki ni nikomur nič dolžan in ki se zdi, da s svojimi malimi sprednjimi tačicami nekoliko sključenimi, tolče

na boben, da povabi ves svet na kosilo. To je višek vljudnosti: prositi ljudi, da te po-jejo!

Antelm, ki se je približal, otipava žival in izgovori moško: "Je letošnji zajec. Bo mehek za pod zobe."

Toda Perna-ta še vedno godrnja: "Zajec ni pura, zajec ni bo-žična pura."

"Eh, sestra, kako si hudobna. Počakaj malo, primojdu-naj! Prišla bo tvoja pura. Na svojo par!"

In iz globoke in široke lovske torbe vleče še purico, okroglo kot krogla.

"Ukradel si jo," reče Perna-ta, "ne smemo jo potesti."

"Sestra, prehitro sodiš in ta-ko obsoliš."

"Kupil je nisi."

"Nikoli ničesar ne kupim."

"Torej vidiš."

"Neki kmet mi jo je prav-kar podaril."

"Neki kmet? Kmetje niso ta-ko radodarni. In čemu naj bi ti jo podaril?"

"Si bolj neverna, Perna-ta, kot veliki svetnik Tomaž, moj patron. Za liseco, ki sem jo ubil in ki mu je požrla vse kokoši, mi je dal tole purico."

ZALOGA TEH KNJIG JE POSLA

Tem potom naznanjamo, da nam je potekla zaloga sledečih knjig:

Cvetje v Jeseni (spisal Ivan Tavčar.)
Hči cesarja Montezume (spisal M. Ridder Haggard.)
Tunel, spisal B. Kellermann.
Pjotr Rasputin (p. Klabum.)
Bogovec Jernej (I. Pregelj)
Samosilnik, (A. Novačan.)
Quo Vadis (Sienkiewicz.)
Potop (Sienkiewicz.)
Živi viri (I. Matičič.)
Sužnji (Karol May.)
Morski volk (spisal London)
Poslednji dnevi Pompeja, (spisal Bulver)
Dekle Eliza (Concourt).
Zgodbe brez groze (D. Rav-ljen).

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

simi nogami v sobo, kjer spita otroka. Napolnijo cokle do roba in se po prstih vrnejo.

"Vidiš" šepeta Antelm svoji ženi, "ni se treba vznemir-jati."

"Vseeno, če bi ne bil prišel stric Tomaž..."

Anica in Filibert sta se zbu-dila. Zbudila sta se skoraj hkrati in z isto strašno skrajjo: "Ni več čudežev!"

In v srajcah, ko jima je tol-ko stee, sta stekla k svojim co-klam.

"Anica, mnogo stvari je! Po-glej Anica tega konja!"

"In ta gos, s čisto ošiljenim kljunom!"

Perna-ta popolnoma nič ne spozna, kadar gre za živali in celo kadar gre za punčke. Ko-nja ima za prašiča, kostruna za psa, gos za kuro in punčko, strah in grozjo, za par kogrel. Na srečo imajo otroci boljše oči in točnejšo domišljijo; oni ne bi zagrešili tako hudih pome-ti.

"Mama," pravi Filibert, "je Jezusček prišel nočojšnje noč?"

"Saj vidiš, Filibert."

"Slišal sem ga, ko je trkal in potem bil v delavnici velik hrust. Zelo dobro sva ga sli-sala."

"Spati bi morala, neumnica mala."

"Ko pa človek ne more ves čas spati."

Današnji otroci hočejo vse vedeti. Perna-ta išče razlage, ki bi zavarovala čudež:

"No, dobro, takole je. To-li-ko igrače je razdelil v mestu in na deželi, da mu jih ni, ko je prišel v gozd, ostalo čisto nič. Tedaj se je u-tavil v delavnici in je izdelal on sam te, ki jih je dal v vajine cokle."

In otroka ploskata z rokami, ker je ta okoliščina premagana. Noben dvom se ne more nastavljati tako določnemu dokazu. Ah, če bi bil Jezus rojen med trgovci, bi bila stvar popolno-ma drugačna.

In v ozadju sebe se burkasti Tomaž, ki je poslušal razgovor sklanja k Antelmovemu ušesu:

"Često so me imeli za vraga, toda za Boga, brat, kaj takega se mi pa še ni pripetilo."

V stoterih slovenskih domovih boste našli to knjigo umetniških slik. Naročite jo še vi.

"Naši Kraji"

Slike so iz vseh delov Slovenije in vemo, da boste zadovoljni.

Zbirka 87 fotografij v bakrotisku na dobrem papirju vas stane —

\$1.

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

Bohinjako jezaro

216 WEST 18th STREET, NEW YORK

